

QUÆSTIO MEDICA.

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum die Jovis 19. Novembris.

M. JOANNE POISSON, Doctore Medico, Præside.

An Bilis præcipua vis in amarore?

I.

QUEM habent usum in machinis hydraulicis aqua & in pneumaticis aer, eumdem in corpore humano spiritus & humores obtinent. Hi varii sunt variæque indolis, omnes in sanguine permixti & confusi ab eo perenniter secernuntur & effluunt in propria vasa, in ipsa (modo sint utiles) refluxuri; ut succus pancreaticus, bilis, limpha: nusquam redituri si prorsus excrementitii fuerint, qualis urina variique succi per arterias mesentericas ad intestina delati, una cum chyli fœce per anum excernendi. In humorum utilium exquisita permixtione & æquabili ad se invicem proportione quam ne conjecturis quidem assequi possibile est, laudabilis temperies consistit; hanc consequuntur caloris & frigoris humiditatis & siccitatis contemperatio. Cum ab ejusmodi exacta mixtione & legitima proportione recedunt, fit intemperies; unde caloris aut frigoris, humiditatis aut siccitatis molestus excessus. Præpostere philosophantur qui rem secùs accipiunt. Non à calore aut frigore, humiditate aut siccitate hu-

moribus inest insignis Facultas. Præcipua vis debetur saporibus.

I I.

SAPORUM nomine hîc linguæ sensus ne intellexeris, sed causas à quibus motu nervorum linguæ excitantur. Hæ, salia sunt in humore fusa vel oris salivâ dissoluta. Tot salia tot sapores. Simplicia sunt vel composita. Simplicia duo tantum, alterum acidum ὀξὺ Hippocrati; alterum alkali vocant. Acida salia non unius sunt generis & indolis, omnia cum oppositis effervescunt, non secum invicem, excepto spiritu salis qui cum aliis acidis ebullit. Sal pariter alterum non uniusmodi est, aliud fixum, aliud volatile. Omnia vires acidorum infringunt ut & ab ipsis infringuntur. Ab eorum secum invicem & cum principiis passivis terra scilicet & aqua, variâ mixturâ varii sapores in quorum aliis acidum dominatur, ut in salso, austero, acerbo, in aliis alterum ipsi oppositum ut in acri & amaro. In Mineralibus, plantis, animalibus, generatio, corruptio, alteratio, mutationes fere denique omnes, horum salium ministerio, dum permiscentur aut secernuntur, effervescunt vel concrescunt, aculeis pungunt, vel demulcent lævitate, perficiuntur.

I I I.

PUTIDUM liquamen quod in alvi fluxu, vel purgantium medicamentorum vi excernitur, bilis nomine malè insignitur. Hæc liquor est pretiosus in propriis conceptaculis ad suos usus coacervatus, naturâ suâ constanter amarus. Ex chylo primùm unà cum aliis succis sanguinem constituentibus in corde gignitur. Ad hepar per arteriarum ramulos à cæliaca productos advehitur, & in eo à sanguine, cui huc usque permixta fuerat, secernitur. Hoc viscus quamvis ad sensum integrum, glandula est conglomerata, plurimis constans lobulis tenui membrana involutis & à se invicem distinctis. Unusquisque lobulus ex pluribus compositus glandulosis acinis, uvam referre videtur. Ad singulos lobulos venæ cavæ, venæ portæ, arteriæque rami & canalis bilarii radices pari numero disperguntur. Istis lobulis tanquam cribris bilis trajicitur & in radices canalis bilarii excutitur, indeque in canalem. Ab hepatis substantia ad vesiculam folliculumve bilis obscurior via:

Quominus à canali in Veſiculam fluat obſtant valvulæ ejus cervici citrà meatus cólidoci hiatum appoſitæ. Bilis veſiculæ tenuior eſt, canalis craſſior, utraque communi ductu in jejunum inteſtinum delabitur.

IV.

BILIS amaror à plurimo ſale volatili, pauco acido, terrâ & aquâ, certâ proportione permixtis producitur. Sal volatile dignoſcitur, tum ex ejus analyſi per ignem factâ, tum ex permixtione cum ſpiritibus acidis quibus cum etiam extrà corpus efferveſcit. Paucum ſaltem acidum demonſtrat ſalis volatilis permanſio, quod nuſquam ſolum ſubſiſteret ſed promptiſſimè in auras evaneſceret. Iſtius acidi exuperantiâ bilis concreſcit, undè lapidum in veſiculâ fellis origo. Si minori fuerit copiâ quàm par eſt, bilis fit acrior & ſubtilior. Ad inteſtinum delata chyloque & ſucco pancreatico permixta pro variâ ſuâ indole efferveſcentiam parit laudabilem vel moleſtam, quam vitæ commoda vel incommoda ſequuntur. Hac efferveſcentiâ chyli fœces præcipites aguntur in inteſtina craſſa. Ulteriùs cum chylo ad cor promota bilis iterum efferveſcit in ejus ventriculis, atque pro amari ſui ſalis naturâ varios producit effectus, hos inter notiſſimus calor qui juxtà fermentationis modum, naturalis eſt vel contrà naturam.

V.

CALOR & frigus in corpore Facultates ſunt omnium minimè potentes; præcipuæ viribus magis inſignes ſunt acidum, amarum, ſalſum, auſterum, acerbum, quorum unum quodque homini ineſt. Quandiù hæc temperata ſunt inter ſe neque conſpicua ſunt, neque hominem lædunt. Ubi horum aliquid ſecretum fuerit, atque ipſum in ſe ipſo fuerit, tunc conſpicuum eſt & hominem lædit. Ex cibis quicumque ingeſti incommodi ſunt, horum unuſquiſque amarus eſt, aut ſalſus, aut acidus, aut acer, aut acerbus, aut quâcumque ſimili ratione intemperatus ac fortis. His ſaporibus in exceſſu poſitis ſalibuſve nocent, non calore aut frigore quæ actu non in-ſunt ſed ſalium motum conſequuntur. Falluntur qui propter calidum hominem frebricitare putant. Rectè judicant qui propter amarum, acidum, ſalſum,

acre. Bilis extra naturæ ſuæ Cancellos poſita calore ſuo non lædit ſed amarore, qui ubi per corpus diffuſus eſt, ſtatim & anxietates & æſtus, & impotentiæ occupant. Ubi acrior ac æruginoſa bilis facta eſt, ſtatim morſus viſcerum & pectoris, rabies & deſperatio.

Ergo Bilis præcipua vis in amarore.

Domini Doctores diſputaturi.

M. Petrus Bonnet.
M. Joannes-Baptiſta-Renatus Moreau.
M. Nicolaus Pelletier.
M. Renatus le Comte.
M. Franciſcus Afforty.
M. Nicolaus de Jouvanci.
M. Raphaël Maurin.
M. Petrus Creſſé.
M. Alexander-Michaël Denyau.

Proponebat Pariſiis PETRUS GAMARE, Pariſinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1682.

Apud Franciſcum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.